

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Tromsø Havn
Postboks 392
9254 TROMSØ

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 10.05.2010
Vår ref.: 2007/386 741.1
Deres ref.:
Saksbehandler: Harald Solberg, telefon: 22573560

**Statlig støtte til opprydding av forurenset sjøbunn i Tromsø havn
Avtalenummer: 5008151**

Tromsø Havn har søkt Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) om i alt kr 104,3 mill til opprydding av forurenset sjøbunn i Tromsø havn, inkludert de kr 40 mill. som vi ga tilsagn om til Tromsø kommune i 2008. Vi ga den gang et tilsagn som bare dekket en del av det omsøkte beløpet, fordi alle tiltaksområder ikke var ferdig utredet. Samtidig signaliserte vi at vi ville komme tilbake med ytterligere delstøtte til oppryddingen etter at omfanget av nødvendige miljøtiltak var utredet nærmere, behovet for deponistørrelse var kjent, og anbudsrunder gjennomført. Oppryddingen i Tromsø havn er en kombinasjon av mudring og tildekking av sjøbunnen, og deponering av forurensede masser i stålceller i to nye cellespuntaier. Forurensningen i Tromsø havn skyldes forurensning fra normale by- og havneaktiviteter gjennom mange år, slik det ofte er i havneområder. Det er derfor ikke mulig å peke på en ansvarlig for forurensningen, og forurenser betaler prinsippet kan ikke brukes fullt ut, selv om det alltid skal ligge til grunn. For å få til en helhetlig opprydding er det nødvendig at ulike aktører bidrar økonomisk.

Klif har vurdert søknaden fra Tromsø havn av 23.12.09, og vi har besluttet å bevilge ytterligere kr 38,16 mill. til opprydding av forurenset sjøbunn i havneområdene, slik at vi totalt bidrar med inntil kr 78,16 mill. Det forutsettes at midlene kun skal benyttes til å finansiere spesifiserte utgifter direkte knyttet til miljøoppryddings-tiltakene og at fakturering følges av rapportering som viser at midlene er brukt til dette formålet.

Verftsdriften ved Tromsø Mekaniske AS har medført forurensning i grunn og sjøbunn. Ideelt sett burde det vært avklart i forkant hvilken del av de totale oppryddingskostnadene som det hadde vært riktig å belaste ansvarlig for forurensningen fra Tromsø Mekaniske med. Det har vært vanskelig å få til. Av hensyn til samlet tiltaksgjennomføring støtter Klif at oppryddingen av sjøbunnen

gjennomføres nå og også omfatter verftets influensområder. Vi forutsetter imidlertid at kostnader som senere dekkes av ansvarlig for forurensningen fra Tromsø Mekaniske, når dette er avklart, tilbakebetales forholdsmessig til miljøtiltakets øvrige finansieringsparter.

Vi viser til Tromsø Havns oppdaterte søknad av 23. desember 2009 til Klif om støtte til opprydding av forurenset sjøbunn i Tromsø havn, kopi til oss av brev til Fylkesmannen i Troms av 4. mars 2010 med ettersendt overordnet tiltaksplan og til senere mottatt tilleggsdokumentasjon med søknadsendringer. Vi viser også til opprinnelig søknad av 1. juli 2008, SFTs (nåværende Klif) tilsagn av 6. november 2008 og sakens øvrige dokumenter.

Bakgrunn

Tromsø havn er et av de prioriterte områdene i regjeringens handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn, jf. St. meld. nr. 14 (2006 - 2007) "Sammen for et giftfritt miljø". Hensikten med det nasjonale oppryddingsarbeidet er at miljøgifter fra tidligere tiders utslipp skal ned til et nivå som ikke gir alvorlige biologiske effekter eller alvorlige virkninger på økosystemet. Dette skal oppnås ved å hindre ny tilførsel av miljøgifter fra ulike kilder og ved at det gjennomføres oppryddingstiltak i avgrensede områder som skiller seg ut med lokalt forhøyede miljøgiftkonsentrasjoner, slik som i enkelte havneområder.

Ansvar for opprydding i forurenset sjøbunn følger prinsippet om at forurenser skal betale. Ofte er det mange forurensningskilder, og ansvaret for forurensningssituasjonen er uklart. I slike situasjoner er det nødvendig at ulike aktører bidrar økonomisk for å få til en helhetlig opprydding.

Tromsø havn er prioritert for opprydding fordi området er sterkt forurenset med miljøgifter. Mattilsynet innførte i 2000 kostholdsråd for konsum av skjell fanget i hele Tromsøysundet, på bakgrunn av PAH- og B(a)P. Kunnskap om miljøsituasjon i havnen og anbefalinger om tiltak er først beskrevet i "Opprydding av forurenset sediment i Tromsø havn - Forebygging og sanering av miljøgiftforurensning i Tromsø havneområde og Tromsøysund", utarbeidet av Akvaplan-niva. Senere utredningsarbeid og undersøkelser er oppsummert med anbefalinger om tiltak i ettersendt rapport, "Tiltaksrettede undersøkelser i Tromsø havn", samt i vedlegg til søknaden om støtte til opprydding i forurensete sedimenter i havna.

Fylkesmannen i Troms og Klif har ulike myndighetsroller i oppryddingen i forurenset sjøbunn i Tromsø. Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for Tromsø Mekaniske AS og for forurenset grunn som det må ryddes opp i for å hindre utlekking av miljøgifter i sjøen. De er også ansvarlig for å stille miljøkrav i forbindelse med mudring, tildekking og deponering. Klif behandler søknader om midler til medfinansiering av oppryddingen uten å gå inn på de tekniske løsningene og er ankeinstans for eventuell klage på vedtak fattet av Fylkesmannen.

Tidligere søknad

Etter at Tromsø Havn, som en av flere havner, fikk varsel om pålegg om undersøkelse av mulig spredning av miljøgifter fra sedimentene på grunn av havnevirksomheten, ble det tidlig klart at havna ønsket å gjennomføre nødvendige miljøtiltak. Det ble også avklart med både havna og kommunen at de var interessert i å gjennomføre en større opprydding i forurenset sjøbunn i alle de offentlige havneområdene. Havna og kommunen så det som en unik mulighet til å kombinere en nødvendig opprusting av sentrale kaiområder og mudring for økt seilingsdyp med gjennomføring av nødvendige miljøtiltak i forurenset sjøbunn. Løsningen de hadde utredet var å etablere en lokal deponiløsning i kaistrukturen til to nye cellespuntaier med kapasitet til å deponere de forurensete massene som skal tas opp fra sjøbunnen. De gjorde det klart at en forutsetning for å gjennomføre en større miljøoppnydding er at staten bidrar med finansieringen av tiltakene der det ikke er en klart ansvarlig som det kan rettes et pålegg til.

På denne bakgrunn søkte de SFT (nåværende Klif) 1. juli 2008 om økonomisk støtte til å gjennomføre

- kostholdsrådsundersøkelser før og etter miljøtiltakene
- tiltaksrettede undersøkelser for å avgrense tiltakene i havneområdene
- Nansenplass, søndre havn og Polarhavna, inklusive tilhørende forurenset grunn
- prosjektering av de konkrete tiltakene som skal gjennomføres
- bygging av deponier som inngår i to nye kaier, for deponering av mudret forurenset sjøbunn
- mudring, deponering og tildekking som er nødvendig for å fjerne forurensning og redusere spredning av miljøgifter fra forurensete sedimenter i Tromsø havn til de tilgrensende sjøområdene.

SFT (nåværende Klif) ga Tromsø kommune tilsagn om inntil kr 40 mill. i 2008 for å bidra til å gjennomføre oppryddingstiltak som vil fjerne forurensning og vesentlig redusere spredning av miljøgifter fra bunnsedimenter i indre havn i Tromsø. Noe av midlene skulle også brukes til undersøkelser for å dokumentere miljøtilstanden og avgrense områdene med tiltaksbehov i resten av havna. Vi åpnet samtidig for at havna kunne sende inn en oppdatert søknad når omfanget av de nødvendige tiltakene var bedre kartlagt, da dette ville ha betydning for tiltakskostnadene.

En viktig forutsetning for vår støtte til oppryddingen i indre havn var at kjente tilførsler av forurensning til havna er under god nok kontroll, slik at området etter opprensningen ikke blir alvorlig forurenset på ny. Spesielt ble det trukket frem at verftet i indre havn er en viktig kilde til forurensning av sedimentene.

Oppdatert søknad

Tromsø Havn har utarbeidet en oppdatert søknad om støtte fra Klif på i alt kr 104,3 mill. til opprydding av forurenset sjøbunn i havna, inkludert tilsagnet på kr 40 mill. som ble gitt i 2008. Det fremgår av søknaden at totale kostnader for miljøtiltakene er beregnet til kr 148,54 mill. pluss undersøkelseskostnader, og at foruten Klif, vil Tromsø kommune og Tromsø Havn bidra til finansieringen.

Siden forrige søknad har havna gjennomført supplerende tiltaksundersøkelser og risikovurdering for de havneområdene som ikke var tilstrekkelig undersøkt, og også nye biotaundersøkelser i Tromsøysundet.

Tidligere og nyere undersøkelser og risikovurdering gir grunnlag for sikrere avgrensning av områdene med behov for tiltak. De vil omfatte indre havn, området nord for nordsjetéen og Nansenplassen, søndre havn og Prostneset. Undersøkelsene viste også at forurensningsnivåene er i ferd med å avta i Polarhavna og deler av Prostneset, og at tiltaket her vil være overvåking for å få bekreftet at den positive utviklingen vedvarer.

Det fremgår av søknaden at tiltakene vil være en kombinasjon av mudring og tildekking. Mengden masser som skal mudres og legges i deponiene er beregnet til minimum 80 000 m³. Deponiet har en maksimal deponikapasitet på 100 000 m³ for å ta høyde for ekspansjon ved omlagring og usikkerheter i beregninger av forurensningsomfang. De omsøkte midlene skal bidra til mudring, mellombehandling og deponering av sedimentene, samt tildekking av deler av tiltaksområder som ikke mudres eller som tilleggstiltak der det er mudret. Noe av midlene skal også gå til å delfinansiere deponiet for forurensede sedimentter og kr 3,89 mill. til tiltaksundersøkelser.

Alle sentrale havneområder er nå omfattet av planen, også det aller meste av influensområdene til det lokale skipsverftet, Tromsø Mekaniske AS. Tromsø Havn har, basert på grunnundersøkelser ved skipsverftstomta, fått vurdert at denne grunnen kan være en forurensningskilde som påvirker tiltakene i sjø negativt dersom verftet ikke iverksetter avbøtende tiltak koordinert med mudringsprosjektet. En oppstilling av de nødvendige tiltakene er formidlet i brev fra Tromsø Havn til Fylkesmannen i Troms, som er forurensningsmyndighet for skipsverft.

I søknaden har Tromsø Havn satt opp følgende årlige disponeringsbehov.

Årstall for utbetaling	2008	2009	2010	2011	Totalt
Beløp (i 1000 kr)	2 950	3 500	60 000	37 850	104 300

Tromsø Havn har kalkulert projektkostnaden til totalt kr 239,68 mill, fordelt med kr 87,28 mill. til kaistruktur, kr 148,54 til miljøopprydding og kr 3,89 mill til undersøkelser. Det søkes dermed om en betydelig andel statlig finansiering av miljøtiltaket, begrunnet med at

kommunen som er medfinansør av prosjektet sliter med dårlig økonomi havnas investering er stor i forhold til en beskjeden økning av inntektsgrunnlaget prosjektets tekniske løsning fremstår som et pilotprosjekt både for byggherre, prosjekterende og hovedentreprenør

Søknaden inneholder en finansieringsplan, der det fremgår at Klif er den største enkeltfinansiøren, fulgt av RDA-midler¹ bevilget gjennom Fylkeskommunen, og midler bevilget av kommunen og havna i form av tilskudd og låneopptak.

Klif mottok 24. februar 2010 tilleggsbegrunnelse for søknadssummen på kr 104,3 mill. I denne summen inngår også kr 26,14 mill. som skal dekke reell merkostnad ved omsøkte kailøsninger med deponering av masser fra den forurensede sjøbunnen sammenliknet med kailøsninger uten miljøtiltak. Tromsø Havn oppgir at det også er trukket fra for verdiøkning av større kaiareal ved omsøkt løsning og for metodesvakhet ved sammenligning av kailøsningene.

Endret finansieringsplan:

Klif	Prosjektkostnader miljødel, 50 % av totale miljøkostnader med fradrag for allerede gjennomførte miljørettede undersøkelser finansiert av Klif		Kr 74,27 mill
Klif	Kompensasjon for reell merkostnad av kaikonstruksjonen når den skal bygges slik at forurensede masser kan deponeres i kaianlegget, miljødel, ref. oppdatert søknad (andelen inngår egentlig i havna/kommunens 50 %-andel)		Kr 26,14 mill
Klif	Tiltaksrettede undersøkelser 100 %		Kr 3,89 mill
Tromsø kommune	Andel av kostnadene for miljødelen, 50 %	Tilskudd Tromsø kommune Kr 10,00 mill Låneopptak Tromsø kommune Kr 15,00 mill Låneopptak Tromsø Havn Kr 23,13 mill	Kr 48,13 mill
Tromsø Havn	Andel av kaidelen som ikke dekkes av RDA	Låneopptak Tromsø Havn	Kr 15,53 mill
RDA	Tilskudd til kaidelen		Kr 71,72 mill
	SUM		Kr 239,68 mill

Ny reguleringsplan for kai og deponidelen ble godkjent i kommunestyret 28. oktober 2009.

Klifs vurdering av søknaden

Tromsø Havn søkte opprinnelig om støtte på vegne av Tromsø kommune som prosjekteier. Førrige tilsagn ble derfor gitt til kommunen. Kommunen har i ettertid gitt Tromsø Havn i oppgave å lede arbeidet med bygging av ny kai og utvikling av ny passasjerterminal for hurtigruta, hurtigbåter og busser på Prostneset. Fakturering og rapportering på tilsagnet er gjort av Tromsø Havn. Klif forholder seg derfor denne gang til Tromsø Havn som er formell søker.

Klif har gjennom en omfattende dialog med Tromsø Havn innhentet svar på spørsmål knyttet til søknaden og mottatt mye tilleggsinformasjon som vi har bedt om. Dette har medført lang saksbehandlingstid. Det har vært nødvendig å tydeliggjøre hva som er miljøkostnadene av prosjektet og hva det ville kostet å bygge nytt kaianlegg uten en samtidig miljøopprydding. Bevilgningene fra Klif skal støtte miljødelen av prosjektet.

Forurensning

Vi vurderer at miljøoppryddingsarbeidet som fremgår av søknadene er viktig for å få ryddet opp i forurenset sjøbunn i Tromsø, som et ett av de områdene som er prioritert for

¹ RDA-midler er en kompensasjonsordning for kommuner som ikke har fått gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift fullt ut

opprydding i Stortingsmelding 14 (2006-2007) Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid. Klif anser at de omsøkte tiltakene vil fjerne og redusere vesentlig spredning av miljøgifter fra bunnsedimentene.

Når det nå skal ryddes opp i sjøbunnen er det også viktig at kommunen har gjennomført et stort arbeid med å oppruste avløpsanleggene i området og undersøkelser, vurderinger og avklaringer er gjort av andre forurensningskilder av betydning for tiltaksområdene. De siste biotaundersøkelsene viser at det er bedring i forurensningen av sjøbunnen i Tromsøysundet. Dette tyder på at arbeidet med kildebegrensninger virker.

Den viktigste forurensningsmessige utfordringen som må håndteres, samtidig med tiltak i havneområdene, er forurensningsspredning fra driften og fra gammel forurensning av grunn og sjøbunn ved skipsverftet i indre havn. Dette ligger dels inne i prosjektet havna søker oss om støtte til å gjennomføre – dels utenfor. Fylkesmannen har derfor gjennom lang tid arbeidet for å få stanset dagens driftsutslipp fra verftet og få til nødvendig gjennomføring av opprydding på land og sjø. Som Tromsø havn også har påpekt i søknaden og i tilleggsdokumenter er dette en forutsetning for å lykkes med oppryddingstiltaket. Fylkesmannen arbeider med å få stanset utlekking av forurenset sigevann og vil pålegge ansvarlige for forurensningen fra verftet å utarbeide tiltaksplan for sjø og gjennomføring av nødvendige tiltak på land og i sjø.

Fylkesmannen har behandlet søknaden fra Tromsø Havn om tillatelse til å gjennomføre mudring, tildekking, etablering og drift av deponi. Fylkesmannen ga 12. januar 2010 tillatelse med tiltaks mål og strenge vilkår for å begrense forurensning ved gjennomføring av mudring, tildekking og disponering av massene i kaianlegget og de stilte krav til overvåking underveis og i etterkant, og til dokumentasjon som skal sikre at målene nås.

Økonomi

Klif mener det er riktig å gi økonomisk støtte til tiltaket utover det tilsagnet på kr 40 mill. som ble gitt 6. november 2008, slik vi allerede signaliserte og begrunnet den gangen. Spørsmålet nå har vært i hvilken grad den oppdaterte søknaden gir grunn til å utvide støtten i det omfang det søkes om.

Det har vært spesielt vanskelig å få frem de reelle miljøoppryddingskostnadene knyttet til prosjektet, bla fordi deponiene utgjør en del av kaistrukturen som er blitt større som følge av deponibehovet. I tilleggsdokumentasjonen Klif har mottatt fremgår det at de reelle miljøkostnadene etter anbudsrundene gir grunnlag for å søke Klif om kr 78,16 mill, dersom Klif finansierer halvparten av miljøkostnadene ved prosjektet. Tromsø Havn har som tidligere nevnt søkt om kr 104,3 mill. inkludert tilsagnet på kr 40 mill som Klif ga i 2008.

Klif finner ikke å kunne bevilge hele søknadssummen da søknaden inneholder for mange og store usikkerheter. Budsjettet inneholder en rekke regulerbare poster og marginer for usikkerhet som gjør at Klif vurderer total kostnadene som et maksimum som ikke nødvendigvis blir benyttet fullt ut.

Videre vurderer Klif at søkers argumenter, som nevnt på side 4 og 5 i dette brevet, for hvorfor prosjektet skulle motta en større prosentvis andel statlige midler enn vi tidligere signaliserte, ikke er relevante for de momenter vi legger til grunn for våre vurderinger.

Kompleksiteten og usikkerheten i kostnadsanslagene gjør at vi må stille strenge krav om regnskapsføring og revisorbekreftede regnskaper.

Klif's beslutning og begrunnelse for denne

Klif utvider tilsagnet til opprydding i Tromsø havn med inntil kr 38,16 mill, i tillegg til tilsagnet på kr 40 mill. som ble gitt i 2008, slik at vi totalt bidrar med inntil kr 78,16 mill. Midlene skal benyttes gjennom perioden 2008 til 2011, og vil bli utbetalt etter vilkår som fremgår av dette brevet. Midlene bevilges over statsbudsjettet kapittel 1441 post 39 og er overførbare.

Vi legger følgende momenter til grunn for beslutningen:

Tiltakene i Tromsø havn vil bidra til en vesentlig opprydding av sjøbunnen ved fjerning av forurensning og reduksjon av spredning av miljøgifter fra bunnsedimenter

Tromsø kommune og Tromsø Havn går samlet inn med tilsvarende beløp som Klif når det gjelder den konkrete miljøoppryddingen

Det er oppstått en vinn-vinn-mulighet, der samfunnsnyttene er et nytt kaianlegg i Tromsø samtidig som det blir gjennomført en betydelig opprydding i forurenset sjøbunn

Søknaden oppfyller tildelingskriterier i st.prp. nr. 1 (2009-2010) (og tidligere aktuelle st.prp. nr. 1 som omfatter perioden midlene brukes) for statlig støtte over kapittel 1441 post 39 Oppryddingstiltak.

Vi foreslår følgende utbetalingsprofil:

Årstall for utbetaling	2008	2009	2010	2011	Totalt
Beløp (i 1000 kr)	2 950	3 500	50 000	21 710	78 160

Sett over hele tildelingsperioden midlene er gitt skal de brukes til å bidra til dekning av utgifter til planmessig kartlegging og oppfølging av forurensningssituasjonen, undersøkelser og utredninger for å legge til rette for en målrettet og effektiv innsats i oppryddingsarbeidet, og gjennomføring av selve oppryddingstiltaket.

Prinsippet om at forurenser skal betale for oppryddingsarbeidet ligger til grunn. Kommunen og havna vurderte tidligere at det ikke kan identifiseres en klar forurensningsansvarlig for de områdene som er forurenset, da forurensningen i hovedtrekk tilskrives normale by- og havneaktiviteter. Klif er i store trekk enig i vurderingen, men understreker at havna er ansvarlig for at dens egen virksomhet ikke medfører spredning av forurensning fra sedimentene, som andre offentlige og private havner.

Partene er blitt klar over at verftsdriften ved Tromsø Mekaniske AS har medført forurensning i deler av indre havn og Nansenplassen. Fylkesmannen er

forurensningsmyndighet for Tromsø Mekaniske AS og følger opp forurensningen på land og i sjøen, som skyldes verftets aktivitet, gjennom særskilte pålegg. Fylkesmannens arbeid vil medføre at ansvarsavgrensningen blir avklart. Dette er i tråd med oppfølging av skipsverft for øvrig. Rundt 100 skipsverft rundt om i landet får i år pålegg om å utarbeide tiltaksplaner for opprydding i egen inntruffet forurensning, og Tromsø Mekaniske er et av disse verftene.

Tromsø kommune er også i dialog med verftet med sikte på en relokalisering av dette. Ideelt sett burde det vært avklart i forkant hvilken del av de totale oppryddingskostnadene som det hadde vært riktig å belaste ansvarlig for forurensningen fra Tromsø Mekaniske. Det har vært vanskelig å få til. Av hensyn til samlet tiltaksgjennomføring støtter Klif at oppryddingen av sjøbunnen gjennomføres nå og også omfatter verftets influensområder. Vi forutsetter imidlertid at ansvarlig for forurensningen fra Tromsø Mekaniske følges opp i forhold til den forurensningen de er ansvarlig for på samme måte som andre verft. Vi oppfordrer Tromsø Havn som prosjektansvarlig for den helhetlige oppryddingen til å medvirke til å få frem kostnadsandelen ved oppryddingen i forurensningen fra verftsdriften. Klif forutsetter at kostnader som belastes ansvarlig for forurensningen fra Tromsø Mekaniske verft, når dette er avklart, tilbakebetales forholdsmessig til miljøtiltakets øvrige finansieringsparter.

Gjennomføring av mudring, tildekking, deponering, overvåking og rapportering gjennomføres i henhold til de krav som er stilt av Fylkesmannen i Troms. Klif har registrert at havna arbeider målrettet med informasjon for å sikre at interessenter og allmennheten er godt informert, og ser det som viktig at dette også følges opp i det videre arbeidet.

Klif forutsetter at midlene kun går til miljøoppryddingstiltakene av prosjektet. For å ha kontroll med dette må det føres regnskap og rapporteres slik det fremgår nedenfor.

Rapportering og utbetaling

Rapportering av økonomi skal gjøres til Klif kvartalsvis. Fakturaene skal vedlegges en oppstilling over medgåtte utgifter eksklusiv merverdiavgift, og en kort fremdriftsrapport. Mer detaljert underliggende dokumentasjon skal kunne fremvises på forespørsel fra Klif. Følgende krav skal oppfylles:

Tilskuddsmottaker plikter å påse at tildelt tilskudd anvendes i samsvar med forutsetninger og fastsatte vilkår som fremgår av dette brevet

Det skal føres eget anleggsregnskap for miljødelen av prosjektet. Med miljødelen av prosjektet mener Klif:

- kostnader til etablering av deponi i kaianlegget, ikke inkludert kostnadene til bygging av kaianlegg uten deponi
- gjennomføring av mudringsoperasjoner
- håndtering og sikring av forurensete sedimenter
- tildekking av forurenset sjøbunn
- avtalte undersøkelser og kontroll og miljøovervåking av tiltaksgjennomføring
- sluttokumentasjon av miljødelen av prosjektet

Regnskapet skal gjennomgås, kontrolleres og attesteres årlig av revisor. Revisor skal kontrollere at det er miljøkostnader som angitt i tilsagnsbrevet som inngår som del av de tilskuddsberettigede kostnadene. Dersom revisor ikke kan verifisere sluttkostnaden for anlegget, skal det i revisorattestasjonen fremgå hvilke beløp revisor finner ikke å kunne bekrefte. De beløp revisor ikke finner å kunne bekrefte, må spesifiseres. Dersom regnskapet er av slik kvalitet at det ikke lar seg kontrollere, skal dette begrunnes i uttalelse fra revisor.

Sluttutbetaling baseres på kontrollert regnskap. Ved mislighold av vilkårene for tilskudd, skal Klif kreve utbetalte beløp tilbakebetalt. Siste del av tilskuddet, 15 %, blir ikke utbetalt før kontrollert regnskap og revisorattestasjon er levert til Klif. Dersom det kontrollerte regnskapet viser at prosjektet er blitt rimeligere enn kostnadsoverslaget ved søknaden og som lå til grunn for tilskuddet, skal tilskuddet justeres og restbeløp inndras.

Slutfaktura for arbeid gjennomført i 2010 må være Klif i hende innen 1. desember 2010. Endelig slutfaktura må være Klif i hende innen 1. desember 2011. Midler som ikke er disponert innen 1. desember 2011 kan bli trukket tilbake.

Klifs avtalenummer og navn på Klifs saksbehandler skal oppgis på fakturaene.

Det tas forbehold om at Klima- og forurensningsdirektoratet og Riksrevisjonen gis anledning til å føre kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementets § 10 annet ledd og Riksrevisjonsloven.

Med hilsen

Ellen Hambro
direktør for Klima- og forurensningsdirektoratet

Marit Kjeldby
avdelingsdirektør

*Kopi til: Tromsø kommune, Rådhuset, 9299 TROMSØ
Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105, 9291 TROMSØ
Tromsø Mekaniske AS, Skansegt. 1, 9008 TROMSØ
Vervet Eiendom AS, Postboks 25 Sorgenfri C/O Sønstebø Regnskap, 9013 TROMSØ*